

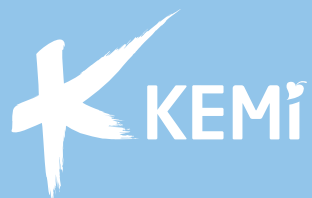
KEMILÄINEN

KEMIN KAUPUNGIN TIEDOTUSLEHTI

2/2021

Hyvinvointi paranee
askel kerrallaan

SIVUT 22 - 23

KEMIN KAUPUNGIN TIEDOTUSLEHTI 2/2021

Julkaisija: Kemin kaupunki
Päätoimittaja: Jukka Vilén
Toimitus: Taina Alajärvi, Tanja Kavasvuo, Venla Kakko,
Eija Kinnunen, Rita Oinas, Kati Ravander,
Maija Saarenpää, Anutiina Tervonen-Aho,
toimitus.kemilainen@kemi.fi
Sähköposti:
Julkaisupäivä: 10.11.2021
Kansikuva: Matti Nikkilä
Taitto: Mainostoimisto Reklaami
Painosmäärä: 18 000 kpl
Paino: Arkmedia
Paperi: UPM Finesse Silk 115 g/m²

ISSN 1799-876X

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suunta eteenpäin!	4
Kemiin suunnitellaan merellistä siirtolapuutarhaa Kuivanuoron Leukalaan ..	5
Tapahtumavuosi vilkastuu joulu kohti	6
Tulevia kulttuuritapahtumia	7
Valtaojankadulle uusi hirsipäiväkoti	8-10
Lastenseimestä kunnalliseen päivähoitoon	11
Mitä enemmän joukkoliikennettä käytetään, sitä sujuvammaksi sitä voi kehittää	12
Talviaikataulut 11.8. - 3.6.2022	13
Verkostosta voimaa Meri-Lapin teollisuusmatkailulle	14
Saarista halutaan turistien pysäyttäjää	15
Kaupungille kuntalainen on tärkein	16-17
Jatkossa Janne edistää hyvinvointia ja liikuntaa	18
Hyvinvointialueet tulevat	19
Osallistu arvontaan Kemi Cardilla	19
Kotihoidon uusin digihyppy	20-21
Hyvinvointi paranee askel kerrallaan	22-23
Briefly in English	24

s. 8-10
Valtaojankadulle
uusi hirsipäiväkoti

Kuva Venla Kakko

s. 15
Saarista halutaan
turistien pysäyttäjää

Kuva Matti Nikkilä

s. 20-21
Kotihoidon
uusin digihyppy

Kuva Taina Alajärvi

PÄÄKIRJOITUS

Suunta eteenpäin!

Vuosi etenee kohti talvea. Kulunut vuosi on tähän mennessä ollut Kemissä poikkeuksellinen. Alkuvuotta ovat värittäneet isot sekä positiiviset että negatiiviset uutiset koskien kaupunkimme isoja metsäteollisuuden yrityksiä, Metsä Fibreä ja Stora Ensoa.

Olemme konkreettisesti äkillisen rakennemuutoksen alue. Stora Enson tehtaan lakkautusprosessin konkreettinen vaikutus tulee näkymään voimakaimmin ensi vuonna ja sen jälkeen, joskin toiveet korvaavasta toiminnasta ja sen kehittymisestä ovat korkealla ja katseet vahvasti tulevaisuudessa. Kiinnostus Veitsiluodon teollisuusaluetta kohtaan on ollut runsasta ja Kemiä sekä erityisesti Veitsiluodon teollisuusaluetta markkinoidaan laajasti niin Stora Enson kuin kansainvälisen konsulttitoimiston Ernst&Youngin toimesta, joten toiveikkuudelle on myös perusteet olemassa. Aika näyttää, mihin prosessi johtaa.

Rakennemuutoksen positiiviset vaikutukset näkyvät (ja myös kuuluvat) vahvimmin juuri tällä hetkellä Metsä Fibren rakentamisprosessissa. Kaupungissamme on tällä hetkellä n. 600 henkeä rakentamassa uutta biotuotetehdasta. Tulevan vuoden aikana määrä nousee n. 3000 työntekijään, joten positiivista vilkastumista on odotettavissa sekä katukuvassa että varsin laajalti palvelujen käytössä, mikä varmasti näkyy osittain meidän kaikkien arjessa.

Arjessa näkyviä muutoksia lapsiperheille on Pajarinrannan päiväkodin valmistuminen ja ottaminen käyttöön marraskuussa, jonka sisäänmenoväylän kiertoliittymä Valtakadulta Valtaojankadulle on juuri valmistumassa. Kaupallisten palveluiden osalta on solmittu aiesopimus Biltelman sijoittumisesta yli 7000 neliön liikerakennuksella Coronan kauppakeskuksen alueelle, mikä vahvistaa merkittävästi kauppakeskuksen kokonaisuutta ja parantaa entisestään alueemme kaupallista palvelutarjontaa.

Biltelman aiesopimus käynnistää samalla myös kauan kaivatun liikuntahallin suunnitelman eteenpäin viemisen toteutukseen, koska Biltelman liikerakennus tulee rakentumaan nykyisten Terva-, keila- ja tennishallien paikalle. Liikuntahallikokonaisuutta on jo suunniteltu ja käyttäjien tarpeita on kartoitettu. Uusi liikuntahalli tullaan rakentamaan uimahallin välittömään läheisyyteen ja hallin valmistuessa pyritään saamaan aikaan pitkäjänteinen ratkaisu kaupunkimme haasteelliseen liikuntatilaproblematiikkaan ja samalla synnyttämään erityisen vahva sekä monipuolinen liikuntakeskittymä merelliseen Sauvosaareen.

Monenlaista toimintaa ja varmasti myös haasteita on luvassa, mutta suunta on eteenpäin.

Matti Ruotsalainen
Kaupunginjohtaja

Kemiin suunnitellaan merellistä siirtolapuutarhaa Kuivanuoron Leukalaan

TEKSTI: ANNE OIKARINEN
KUVA: TAINA RYYNÄNEN

Siirtolapuutarha-alueen perustamista Kemiin on suunniteltu osana ympärivuotinen kaupunkiviljely ja lähiruuan tuottaminen Kemissä -hanketta. Hanke on järjestänyt kaikille kemiläisille avoimia siirtolapuutarhan perustamiseen liittyviä ideointi- ja suunnittelutyöpajoja. Työpajojen myötä siirtolapuutarhatoiminnasta kiinnostuneet henkilöt perustivat Meri-Lapin siirtolapuutarhayhdistyksen 5.5.2021.

Kemin kaupungin tekninen toimiala esitteli siirtolapuutarhan mahdollisia sijaintipaikkoja loppuvuodesta 2020. Aluevaihtoehtoja arvioitiin ja vertailtiin eri näkökulmista. Esitetyistä vaihtoehtoista eniten kannatusta saivat alueet Leukalasta, Paavonkarin merenrannasta ja Ajoksen merenrannasta. Yhdistyksen järjestämien maastokatselmuksien jälkeen jäsenillä oli mahdollisuus äänestää siirtolapuutarhan sijainnista. Eniten ääniä sai Kuivanuoron Leukalan alue.

Leukalan alue on osa Myllyniemen sortteerialuetta, joka on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja Museoviraston mukaan Kemijoen uittohistoria merkittävin alue. Siirtolapuutarha paikaksi katsotulla tontilla on aikaisemmin ollut uiton työntekijöiden viljelymaa, ja alue on edelleen puutarhamainen ja viihtyisä. Alue on kooltaan noin 1,5 ha ja siihen on mahdollista kaavoittaa kohtuullinen määrä 300-500 neliön kokoisia puutarhapalstoja. Kiinteistön läpi kulkee retkeilyreitti ja siirtolapuutarha avoimena puistoalueena soveltuu erinomaisesti osaksi laajempaa virkistysaluekokonaisuutta.

Meri-Lapin siirtolapuutarhayhdistys kokoontuu säännöllisesti. Jäseniä yhdistyksessä on tällä hetkellä noin 20. Yhdistys ottaa mielellään lisää motivoituneita vi-

Yhdistysaktiivit ovat käyneet tutustumassa myös naapurikaupunkien siirtolapuutarha-alueisiin, Tornion siirtolapuutarhaan ja Napapiirin ryhmäpuutarhaan Rovaniemellä.

herpeukaloita yhteisölliseen toimintaansa. "Siirtolapuutarhat ovat osa kaupunkikennettä ja Kemin tarjoama alue on merellinen ja vetovoimainen. Puutarhaharrastus on kokeilua, jakamista ja onnistumisen iloa." Meri-Lapin siirtolapuutarha aktiivi kuvaa.

Haluaisitko sinä oman puutarhapalstan? Lisätietoja saa laittamalla postia osoitteeseen merilapinsiirtolapuutarha@gmail.com.

Leukalan alue

- Sijainti: Leukalantie 14, Myllyniemi
- Koko: 1,5 ha, mahdollista kaavoittaa kohtuullinen määrä 300 - 500 neliön puutarhapalstoja.
- Omistaja: Kemin kaupunki
- Kaavoitus: virkistysalue, rakennussuojelu

Tapahtumavuosi vilkastuu joulua kohti!

TEKSTI: KATRI JÄMSÄ | KUVAT: JAN ÅQVIST

Tapahtumat avautuvat uudelleen nyt, kun rokotukset ovat tulleet. Alkuvuoden hybridi- ja virtuaalitapahtumien jälkeen Tapahtumatoimisto pääsi toteuttamaan ensimmäisen fyysisen tapahtuman, Kauppamaratonin, nopealla aikataululla juhannusviikolla koronarajoitusten hellittäessä. Kesällä Tapahtumatoimisto laajensikin osaamisaluettaan markkinoiden puolelle toteuttaen kohti syksyä myös Elonkorjuumarkkinat ja Syysmarkkinat Kemitimin avustuksella. Erityisesti Syysmarkkinoiden kävijämäärä ylitti odotukset ja myyjät kiittelivät vilkkaasta Täiköntorista ja kävelykadusta, minne markkinat tänä vuonna siirrettiin.

Kesällä päästiin järjestämään Meripuis-ton laululavalla myös kuukauden kestävä Easy Living in Kemi, josta saatiin vilkkautta Sisäsätaman alueelle. Tapahtumaan liittyvä esiintyjähaku ylitti odotukset: hakemuksia tuli kaksin kerroin enemmän, mitä paikkoja oli tarjolla. Kesällä Tapahtuma-

toimiston yllätti myös Peräkonttikirppisten suosio lauantaisin ja kirppistelyaika jatkettiin kello yhdestä jopa viiteen saakka. Kesän tapahtumat olivat koronasta huolimatta onnistuneita.

Keväällä luotiin myös Kulttuuriverkosto Kulttuurin kumppanuuksia -hankkeen kautta. Tapahtumatoimisto vetää kyseistä verkostoa eteenpäin ja siihen ovat kaikki tapahtuma-alan toimijat, järjestöt, yritykset ja muut tahot tervetulleita mukaan. Tapahtumatoimiston sivuille on tehty myös Toimijapankki, johon voi ilmoittaa osaamisensa tapahtumien parissa, esimerkiksi järjestyksenvalvonta, ensiapu, kahvitukset, makkaranpaisto ja niin edelleen.

Kemin lastentapahtumat saivat tänä vuonna lisäyksen, kun Lasten lauantait aloittivat ensimmäisen vuotensa. Lisäksi Lastenkulttuurikeskuksen runsaan tarjonnan puolesta on pidetty huolta siitä, että lapsilla ei tule olemaan tylsää minään vu-

denaikana. Lapsille onkin kohti joulua joka lauantai mukavia tapahtumia, mitä odottaa! 20.11. on tulossa suurempi Lasten lauantain kokonaisuus, sillä juhlistamme samalla Lapsen oikeuksien päivää. Viikon päästä siitä 27.11. on koko perheen joulunavaus, ja sitten 4.12. pääsemmekin viettämään Lasten itsenäisyyspäivän juhlaa. Seuraavat lauantait joulukuussa kuluvat joulumyyjäisten merkeissä Kulttuurikeskuksella.

Vuosi 2021 huipentuu ilotulituksiin uudenvuodenaattona. Lasten lauantait aloittavat talvikautensa 22.1. ja sen jälkeen pääsemmekin innolla odottamaan LumiVisiota, joka on Tapahtumatoimiston suuri yhteistyötapahtuma ja saapuu jälleen helmikuun alussa: 2.2.2022 on maaginen päivä lumenveistolle, ulkoilulle ja oheistapahtumille Kemin keskustassa. Pakkasukko Blues N' Jazz tekee paluun samalla viikolla sulattaen rytmimusiikin ystävien sydämet.

Lumivisio 2021 "Kemi's Ark" yleisöäänestyksen voittaja. "Rainbow" löytyi Sisäsätamasta.

Tulevia kulttuuritapahtumia:

18.10.-4.12.2021 Kasvokkain – tarinoita ihmisen ja työn arvosta.

Meeri Koutaniemen ja Tehyn yhteisnäyttelyssä kohtaat heidät, jotka kulkevat rinnallasi kehdosta hautaan, Historiallinen museo

10.11. Apua, merirosvoja!, Sataman Krouwi, Rantabulevardi 10.

Muut näytösajat: la 13.11. ja viimeinen esitys ke 17.11.

11.11. Improklubi Rock Bar & Grill 82', Keskuspuistokatu 1

12.11. Elling, Tullimakasiini, Kauppakatu 27.

Viimeiset näytösajat: La 13.11. Klo 14 ja 19.

12.11. asti to-pe Vauvojen värikylypypajat

13.11.2021.-15.1.2022 Kaarina Kuusisto-Lukkari, Niina Kestilä - Tässä ja nyt, Taidemuseo

20.11. Lasten lauantai: Lapsen oikeuksien päivä

26.11. "Dark Woods", Meri-Lapin jousikvartetin konsertti, Taidemuseo. Vapaa pääsy

27.11. Joulun avaus

27.11. Viirun ja Pesosen joulu, Tullimakasiini, Kauppakatu 27.

Muut näytösajat: 1.12, 2.12, 3.12, 4.12, 7.12, 8.12, 9.12, 10.12, 11.12, 14.12, 15.12, 16.12, 17.12, 18.12, 29.12, 30.12. ja 31.12

3.12. "Hämäryys ja valo"-joulukonsertti, Rytikarin työväentalo. Saila Ruotsala yhdessä mm. Meri-Lapin jousikvartetin kanssa. Liput 15/15/10 €

4.12. Lasten itsenäisyyspäivän juhla

8.12.-31.1.2022 Helena Junttila ja Taina Rönkkö, yhteisnäyttely, Historiallinen museo

9.12. klo 19 Improklubi, Rock Bar & Grill 82', Keskuspuistokatu 1

11.12. Joulumyyjäiset

17.-18.12. Nuorten pikkujoulut, Takitsu

18.12. Joulumyyjäiset

18.12. Joulupajat (Lauantaipaja)

18.12. klo 15, Taidemuseo. Jouluinen barokkikonsertti, Suomalainen barokkiorkesteri FiBo ja Kemin kaupunginorkesteri. Liput 20/15/10 €

31.12. Uudenvuoden ilotulitukset

22.1.2022 Lasten lauantai

2.2.2022 LumiVisio: lumenveisto- ja ulkoilutapahtuma

4.-5.2.2022 Pakkasukko Blues N' Jazz

19.2.2022 Lasten lauantai

Lisäksi keväällä tulossa Tapahtumatoimistolta Kevätmarkkinat ja Lastenkulttuurikeskukselta lauantaipajoja kerran kuussa. Takitsun nuorisotila on auki tiistaista lauantaihin, ja tilaan pääsevät porrastetusti 1.luokkalaisista ylöspäin olevat lapset ja nuoret. Aukioloaikojen sisällä monenlaista toimintaa tarjolla, kuten suosittu ruuanlaittoillat.

Muutokset mahdollisia.

Seuraa Kemin kaupungin tapahtumakalenteria www.kemi.fi/tapahtumat

Esko Valtaoja paljasti Valtaojankadun kyltin Pajarinrannassa. Valtaojan isä Erkki toimi rehtorina Kemin yhteiskoulussa, joka purettiin tänä kesänä päiväkodin vastakkaiselta tontilta.

Rakennushanke tiiviissä yhteistyössä kaupungin kanssa

Pajarinrannan päiväkodin hirsirakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto Avario. Pääsuunnittelijana toimivat suunnitteluvaiheessa Katri Durchman ja rakennusvaiheessa Matti Haikola. Rakennuttajana on toiminut Rakennusliike Lapti Oy. Tiiviissä yhteistyössä Kemin kaupungin kanssa Laptin vastaava työnjohtaja Matias Rautakoski ja työnjohtaja Kari Alatossava ovat mahdollistaneet joustavasti myös viimemehetken muutokset ja toiveet.

Rakennushankkeen kokoavana, moniammatillisena toimielimenä on ollut Kemin kaupunki. Kaupunginarkkitehti Kaisa-Mari Immonen on ollut merkittävässä roolissa mukana tekemässä arkkitehtuurisia rakennus- ja sisustusratkaisuja toimiessaan projektinjohtajana. Kaupungin sähköistysvastaava ja valmiuspäällikkö Jukka Kesonen sekä kunnossapitopäällikkö Risto Veronen ovat olleet suunnittelemassa muun muassa turvallisuus, logistiikka, lukitus ja sähköratkaisuja. Kaluste-, irtaimisto- ja työvälinekilpailutuksesta ja hankinnasta on vastannut Kemin hyvinvointitoimialan hallinto ja varhaiskasvatus. Työ on ollut suuri yhteisponnistus muiden töiden ohessa.

Pedagogiset tavoitteet sisustuksen lähtökohtana

Päiväkodin kalustuksen, opetusvälineet ja -tarvikkeet on toimittanut Lekolar-Printel Oy. Lekolar on sitoutunut toimimaan ISO 14001 ympäristösertifikaattinsa mukaisesti ja on ollut näin vihreä ja kestävä yhteistyökumppani Kemille. Lekolar pannon suunnittelu ja toteutustyöhön kolmen hengen tiimillä. Myyntipäällikkönä toimi Mika Parkkisenniemi, pedagogisena suunnittelijana Mikko Kyrö ja sisustusarkkitehtina Inka Saunamäki.

Valtaojankadulle uusi hirsipäiväkoti

TEKSTI: VENLA KAKKO | KUVAT: VENLA KAKKO JA IITA PITKÄNEN

Valtaojankatu 1 on Suomen suurimman ja mahdollisesti maailman suurimman hirsipäiväkodin uusi osoite Kemissä. Avaruustähtitieteilijä Esko Valtaoja vihki Valtaojankadun käyttöön 14.10.2021. Hän kuvaili uutta katuä tieksi tulevaisuuteen ja sen symboloivan kasvua. Valtaojankatu kulkee konkreettisesti vanhalta maalta entiseen mereen eli kasvaneelle maalle. Samalla tavalla uusi hirsipäiväkoti tulee täyttymään tulevaisuudella ja kasvulla.

Pajarinrannan päiväkodin monimuotoinen piha täyttyy pikku-käyttäjistä 1.11. alkaen. Katolla näkyy osa päiväkodin 64 aurinkopaneelista.

Lekolar mahdollisti osallistavan suunnittelun henkilökunnan kanssa. Suunnitteluryhmään kuului päiväkodinjohtajia, varhaiskasvatuksen opettajia, hoitajia, erityisopettajia, hanke sosionomi sekä hallinnon edustajia. Myös Kemin varhaiskasvatuksen lapset osallistuivat suunnitteluun kertomalla ja piirtämällä, millainen heidän oma unelmapäiväkotinsa on. Lapsilta kerätty materiaali toimitettiin ja esiteltiin työryhmälle sekä Lekolarin suunnittelijoille.

Oppimisympäristöjen kalustamisessa Lekolarin suunnittelutiimin lähtökohtana on ollut pedagoginen lähestymistapa. Kalustuksella on luotu kokoontumisen, tekemisen ja rauhoittumisen alueita tukemaan päiväkodin pedagogista toimintaa. Kokoontumisen alueet tukevat suurempien ryhmien yhteistyötä. Tekemisen alueet innostavat leikkiin ja aktiiviseen toimintaan. Rauhoittumisen alueet ovat pesämaisia vetäytymisen paikkoja.

Jokainen solu sisältää tilallisten oppimisen alueiden lisäksi kasvatuksellisia oppimisen alueita, joita ovat varhaiskasvatuksen perusteiden viisi oppimisen osa-alueita. 1. ilmaisun monet muodot, 2. minä ja meidän yhteisömme, 3. kielten rikas maailma, 4. kasvan, liikun ja kehityn sekä 5. tutkin ja toimin ympäristössäni. Lekolarin suunnittelussa on huomioitu, että tiloista on tehty helposti muunneltavia. Kalusteita uudel-

leen ryhmittelemällä luodaan nopeasti ja vaivatta toisenlaista oppimisen tilannetta tukeva oppimisympäristö.

Viherkosketus lapsille pihalta ja lähiympäristöstä

Pajarinrannan päiväkodin rakennushankkeessa on kiinnitetty erityistä huomiota pihan monimuotoisuuteen turvallisuus huomioiden. Uusien tutkimusten valossa, on entistä tärkeämpää toteuttaa varhaiskasvatuksen toimintoja säännöllisesti ulkoympäristössä. Pihan pinnat mahdollistavat lasten turvallisen liikkumisen, leikkimisen, tutkimisen ja viherkosketuksen. Leikkivälineiden alla pehmittää joustava turva-alusta, leikkialueiden ympäristöt ja pelikenttä ovat tiivistämätöntä kivituhkaa ja vain kulkuväylät ovat asfalttia.

Männyn kuorikate, nurmialueet sekä metsäkunta parantavat pihan biodiversiteettiä. Vaikka päiväkodin metsäkunta-alueen täytyy juurtua ensimmäiset kaksi vuotta ja on aidattu, päiväkotijoukot sijaitsee puistojen ympäröimänä luonnon helmassa. Lasten kanssa on helppo hyödyntää lähialueen nurmet, niityt, sorakenttä, rantahiekka, meri ja meren jää. Erilaiset puisto- ja ympäristöt kuten viereinen liikenne- ja perhepuisto tuovat merkittävän lisän päiväkodin toimintaan ja opetukseen.

Päiväkodin katolla on 64 aurinkopaneelia, jonka sähkön tuottoa voi seurata ruokasalissa olevasta monitorista.

Pajarinrannan päiväkotiin pystyi hakemaan töihin kaikista yksiköistä

Kemin varhaiskasvatukselle on tärkeää, että nykyaikaisten, lapsille suunniteltujen tilojen lisäksi Pajarinrannan päiväkotijoukot on myös toiminnallisesti ja toimintakulttuurillisesti edellä aikaansa. Henkilöstö rakenne on uudessa päiväkodissa vuonna 2030 voimaan astuvan lain mukainen. Tämä tarkoittaa, että ryhmän kolmesta aikuisesta kahdella on varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. Nyt riittää, että tämä pätevyys on vain yhdellä. Lisäksi päiväkodissa työskentelee avustajia, hanketyöntekijöitä, siistijät sekä ruuan päiväkodin keittiössä valmistavat Meri-Lapin kuntapalveluiden keittäjät.

Panostamme henkilövalintoihin, kertoo päiväkodin johtaja Kirsti Jaakkola. Kaikki Kemin varhaiskasvatuksen työntekijät saivat hakea työntekijäksi Pajarinrannan päiväkotiin. Henkilöstöltä vaaditaan halua tulla toteuttamaan laadukasta ja aikaansa edellä olevaa varhaiskasvatusta. Työntekijät ovat sitoutuneet Kemin varhaiskasvatuksen laatulupauksiin, työnkiertoon sekä

Päiväkodinjohtaja Kirsti Jaakkola on ylpeä uudesta hirsipäiväkodistä ja sen henkilökunnasta. Päiväkodissa on 198 varhaiskasvatuspaikkaa, 12 ryhmää ja työntekijöitä noin 50 henkilöä.

ulkoiluun lasten kanssa joka säällä. Jokainen haastateltiin tehtävään.

Kun useasta päiväkotiyksiköstä tuleva henkilöstö aloittaa uudessa päiväkodissa, kohtaa myös monenlaiset ihmiset, tavat ja odotukset. Kemian varhaiskasvatus on panostanut henkilökunnan ryhmäytymiseen ja uuden toimintakulttuurin luomiseen ilon kautta jo ennen toiminnan alkamista. Henkilökunnan sparrauksesta vastasi lokakuussa valovoimainen huippukouluttaja Eija Keränen Operosus Oy:stä. Ilmassa on innostusta ja odotusta, päiväkodin johtaja kuvailee.

Ruoka valmistetaan päiväkodissa

Pajarinrannan päiväkodissa on oma valmistuskeittiö, jossa ruuan valmistavat

Meri-Lapin kuntapalveluiden keittäjät. Keittiö toimii kestävä mallin mukaisesti, sillä Meri-Lapin kuntapalveluille vihreät arvot ovat tärkeitä. He ovat sitoutuneet toimimaan kolmen ISO sertifikaattinsa eli laatu-, ympäristö- sekä työterveys ja -turvallisuusstandardien mukaisesti. Vauvat ja taaperot syövät kotipesissä. Isommat 3-5 vuotiaat sekä pientenpuolen omatoimimmat lapset ruokailevat valoisassa hirsiruokasalissa.

Prosentti rakennuskustannuksista käytetään taiteeseen

Kemin kaupunki on päättänyt soveltaa prosenttitaideperiaatetta Pajarinrannan hirsipäiväkodin rakennushankkeessa. Taiteen edistämiskeskus on myöntänyt apurahan Pajarinrannan taidehankintaan. Ra-

kennuksen ja viherpihan kaunistamiseksi on päätetty hankkia valo-, video ja/tai äänitaidetta. Nämä taidemuodot soveltuvat erinomaisesti Lapin pitkään pimeään aikaan päiväkodissa, jossa ulkoillaan joka päivä ympäri vuoden. Näissä taidemuodoissa voidaan hyödyntää talon aurinkopaneelien tuottamaa sähköä. Taiteen toteuttamiseksi tehdään taiteilijahaku yhteistyössä Kemian taidemuseon kanssa portfoliohakuna vielä tänä vuonna.

Pajarinrannan päiväkoti voitti nimikilpailun

Lokakuussa 2020 päiväkodille sekä sen ryhmille sai ehdottaa avoimessa nettäänestyksessä nimeä. Ehdotuksia annettiin yleisöäänestyksessä 187. Kemian varhaiskasvatuksen henkilökunta äänesti ehdotuksista mieleisintään nimeä. Yllätykseksemme molemmissa äänestyksissä Pajarinrannan päiväkoti oli eniten ehdotettu nimi. Paikan mukaan annettu nimi on linjassa muiden Kemian kaupungin päiväkotien kanssa.

Pajarinranta on nimetty 1900-luvun alussa Kemissä eläneen Nils Johan Olafsson-Pajarin suvun mukaan. Suvun kuuluisin vesa lienee yhdysvaltalainen näyttelijä Matt Damon, joka on äitinsä puolelta Nils Johanin lapsenlapsenlapsi. Varhaiskasvatukseen Matt Damon kytkeytyy äitinsä kautta, joka on yhdysvaltalainen varhaiskasvatuksen professori Nancy Carlsson-Paige. Kemian kaupunki onkin virallisesti kutsunut Matt Damonin hirsipäiväkodin avaukseen 1.11.2021 ja samalla tutustumaan suomalaisiin sukuseutuihinsa. Valitettavasti näyttelijä on ilmeisesti hyvin kiireinen, eikä ole vastannut kutsuun.

Vihreää kasvua Pajarinrannassa

Vihreät arvot ja kestävät ratkaisut ovat ohjanneet rakennustyön ratkaisuja ja materiaali valintoja. Myös alkava päiväkodin toiminta on kaupungin ISO 14001 ympäristöstandardin mukaista ja päiväkodissa lajitellaan ja kierrätetään kaikki jätelajit. Kemian varhaiskasvatuksen kaikki päiväkodit tähtäävät viralliseen sertifiointiin vuonna 2023. Pajarinrannan päiväkodissa kasvaa vielä pitkään terveissä tiloissa lapset, jotka takaavat Kemian kaupungin vihreän kasvun myös tulevaisuudessa.

Toivolan lastentarhalaisia 1927.
Takana naisista vasemmalla
Kirsti Ulén ja oikealla Aura Närhi.

Kemin lastentarha toimi
pitkään entisessä Kuume-
sairaalan rakennuksessa.

Lastenseimestä kunnalliseen päivähoitoon

Kemiläinen lastentarha- ja päiväkotitoiminta alkoi jo 1920-luvulla

TEKSTI: TIMO HIETALA | KUVAT: KEMIN HISTORIALLISEN MUSEON VALOKUVA-ARKISTO

Kaupunki huolehtii nykyisin asukkaistaan vauvasta vaariin, varhaiskasvatuksesta vanhustentaloihin. Toisenlaista oli elämä entisaikaan. Lastentarha-ajatus tuli Suomeen jo 1850-luvulla Uno Cygnauksen (1810-1888) tuomana kansankoulun rinnalla. Lastenseimi- ja -tarhatoiminta alkoi Kemissä setlementtityötä kaupungissa tekevän Toivolan toimesta vuonna 1926 silloisessa pikku-Toivolassa Koivuharjulla. Kemiin perustettiin vuonna 1929 myös yksityinen kannatusyhdistyksen tukema lastentarha.

Kemin yksityinen lastentarha siirtyi Kemin kaupungin hallintaan 1.9.1949. Päiväkotitoiminta alkoi J.H. Junkosen perikunnan talossa N:o 54 osoitteessa Kaivokatu 11, siirrettiin kaupungin toimesta J.J. Pitzénin taloon N:o 34 osoit-

teessa Meripuistokatu 23, jossa se toimi joitakin vuosia. Uudet tilat kaupungin päiväkodille saatiin kaupungin entisestä kuumesairaala-alueelta. Toivola jatkoi edelleen lastentarhaa Koivuharjulla ja pitipä sellaista Pajusaarensakin vuodesta 1949.

1950- ja 1960-luvun kunnallinen päiväkotitoiminta laajeni myös eri esikaupunkialueille, niin pohjoiseen kuin etelään. Päiväkotitoiminta valmistui Syväkankaalle vuonna 1959, Rytikariin vuonna 1961 ja Kivikolle vuonna 1964. Vuonna 1970 kaupunki ryhtyi kehittämään myös perhepäivähoitoa. Kuumesairaala-alueella toimineen tuolloisen Keskustan päiväkodin toimintaa jatkoi vuonna 1976 Kaivolinnan päiväkotitoiminta Sauvosaarella. Vuonna 1974 avattiin lisäksi Jussapäkin päiväkotitoiminta ja vuonna 1977 He-

polan, Möllärin ja Möylynlehdon päiväkodit. Uusia paikkoja avattiin edelleen 1980-luvulla.

Sittemmin on kehityksen suunta kääntynyt päinvastaiseen. Nykyajan henki on, että yksiköitä keskitetään ja niiden tulee olla isompia ja tehokkaampia. Jo Kivikon vuonna 2015 valmistunut päiväkotitoiminta on nyt keskitetty Pajarinrantaan. Kaupunki on lopettanut Möllärinrannan, Kaivolinnan, Ruutin, Toivolan ja Marttalan päiväkodit. Rantaan on kuluvan vuoden aikana kohonnut ja valmistunut uusi hirsirakenteinen päiväkotirakennus, jossa toiminta on jo nyt marraskuussa aloitettu. Tuo Suomen suurin hirsipäiväkotitoiminta on hoitopaikkana liki 200 lapselle.

Matalan kynnyksen joukkoliikennettä Palvelulinjalla.

Mitä enemmän joukko- liikennettä käytetään, sitä sujuvammaksi sitä voi kehittää

TEKSTI: EIJA KINNUNEN | KUVA: VESA JOKINEN

Viereisellä sivulla on eniten käytetyn kaupunkilinjan aikataulu. Muut aikataulut löytyvät info-boxissa olevista osoitteista.

Tiesithän, että myös Kemien kaupungin palvelulinja Onnikkaa voi käyttää kuka tahansa?

Palvelulinja Onnikka on kaikille avointa joukkoliikennettä, jonka autot ovat erityisesti vammaisille ja vanhuksille soveltuvia. Autoissa on tilaa pyörätuoleille, rollaattoreille ja lastenvaunuille. Tarvittaessa kuljettaja voi avustaa autoon nousemisessa ja autosta poistumisessa.

Arkipäivisin palvelulinjat (pohjoinen, eteläinen ja itäinen) liikennöivät Kemien kaupungin alueella reittiaikataulujen mukaan.

Palvelulinjan maksut ovat samat kuin julkisen linja-autoliikenteen taksat. Mat-

kan voi maksaa myös Matkahuollon sarjaksi tai kuukausilipuilla. Kuljetus on maksutonta vaikeavammaisille, joilla on vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelupäätös eli Likuma-taksikortti.

Iltaisin kello 17.00 – 19.00 Onnikka ajaa vain tilausten mukaan. Tilauksen voi tehdä palveluliikennekortin tai Likuma-taksikortin haltija.

Kuljetus on tilattava aina edellisenä päivänä:

- kun matkustaja tarvitsee ovelta ovelle -kuljetuksen
- iltakyyteihin (klo 17 – 19).

Jos vuorolla on runsaasti noutoja, voivat autot saapua pysäkillä ilmoitettua myöhemmin.

Kaupunkilinjojen aikataulut netissä

Matkahuolto:

reittiopas.matkahuolto.fi

Meri-Lapin joukkoliikenne:

meri-lapinjoukkoliikenne.fi

Kemin Taksipalvelu:

kemintaksi.fi/joukkoliikenne

Palvelulinja Onnikka:

kemi.fi/asuminen-ja-ympariisto/kadut-ja-liikenne/joukkoliikenne/palvelulinja-onnikka/

Mobiili Reitit & Liput

-mobiilisovellus ja

Kemi Cardin Info

Palvelulinja Onnikka:

Pohjoinen palvelulinja 040 590 6674 • Itäinen palvelulinja 040 590 6684 • Eteläinen palvelulinja 040 561 2712 • Ilta palvelulinja 040 656 9320

TALVIAIKATAULUT 11.8.2021 - 3.6.2022

Liikennöitsijä Kemin Taksipalvelu Oy
Asiakaspalvelu ma-pe 8-15 puh. 050 529 1376
www.kemintaksi.fi

	Aikuinen	Lapsi / nuori 4-18 v.	Alle 4 v.
Kertalippu, eur	3,50 €	1,80 €	ilmainen

Kertalipulla matkustusoikeus 60 min ostopohjasta.

Maksuvälineenä käyvät käteinen ja yleisimmät pankkikortit sekä Matkahuollon myymät liput, kuten esimerkiksi sarjakortit, kuukausiliput sekä netti- ja mobiililiput. Jos maksat käteisellä, varaa mielellään tasaraaha.

Aikataulut löytyvät myös mm. Matkahuollon aikatauluhausta
www.matkahuolto.fi tai Reitit & Liput -mobiilisovelluksesta.

Matkahuollon matkakortit Kemissä myy MH-asiamies Kemin Taksipalvelu Oy. Perusopetuksen kuljetusoppilaille jaetaan koululta matkakortti, joka oikeuttaa maksuttomaan koulukuljetukseen.

Tarkista auton ajantasainen sijainti sijaintikartasta www.kemintaksi.fi/joukkoliikenne.

Linjat 2, 6 ja 6A ajetaan matalalattia-autolla.

LINJA 2 Keskustan lenkki ajetaan aina samaan suuntaan. MA-PE

LINJA 2 Rytikari - Syväkangas - keskusta					
Rytikatu - Karikatu - Karjalankatu - Rytikatu - Veitsiluodontie - Hepolantie - Ruonantie - Veitsiluodontie - Eteläntie - Ouluntie - Valtakatu - Asemakatu - Meripuistokatu - Sankarikatu - Kauppakatu - Sairaalakatu					
Rytikarista keskustaan					
MA-PE					
Työväentalo, Rytikatu	Hepolan koulu, Hepolantie	Ritikka, Ouluntie	Kaupungintalo, Meripuistokatu	LPKS, Sairaalakatu	
6:17	6:22	6:28	6:35	6:40	
KOULU 7:07 ¹	7:10	7:20	7:30 ¹	7:35	
7:17	7:22	7:28	7:35	7:40	
8:17	8:22	8:28	8:35	8:40	
9:17	9:22	9:28	9:35	9:40	
10:17	10:22	10:28	10:35	10:40	
11:17	11:22	11:28	11:35	11:40	
12:37	12:42	12:48	12:55	13:00	
13:37	13:42	13:48	13:55	14:00	
14:37	14:42	14:48	14:55	15:00	
15:37	15:42	15:48	15:55	16:00	
16:37	16:42	16:48	16:55	17:00	
17:37	17:42	17:48	17:55	18:00	
18:37	18:42	18:48	18:55	19:00	
19:37	19:42	19:48	19:55	20:00	

¹ vuoro jatkaa linja-autoasemalta linjana 2C Kivikon kampukselle, ei ajeta matalalattia-autolla

LINJA 2 Keskustan lenkki ajetaan aina samaan suuntaan. Paluuvuoro LA-SU keskustasta Rytikariin ajaa Rytikarin lenkin tarvittaessa (T), jos on menijöitä.

LINJA 2 Rytikari - Syväkangas - keskusta					
Rytikatu - Karikatu - Karjalankatu - Rytikatu - Veitsiluodontie - Hepolantie - Ruonantie - Veitsiluodontie - Eteläntie - Ouluntie - Valtakatu - Asemakatu - Meripuistokatu - Sankarikatu - Kauppakatu - Sairaalakatu					
Rytikarista keskustaan					
LA-SU					
Työväentalo, Rytikatu	Hepolan koulu, Hepolantie	Ritikka, Ouluntie	Kaupungintalo, Meripuistokatu	LPKS, Sairaalakatu	
10:37	10:42	10:50	10:55	11:00	
11:37	11:42	11:50	11:55	12:00	
13:37	13:42	13:50	13:55	14:00	
14:37	14:42	14:50	14:55	15:00	
15:37	15:42	15:50	15:55	16:00	
16:37	16:42	16:50	16:55	17:00	

Aikataulumerkintöjen selitteet

HH:MM	kiinteä lähtöaika pysäkillä (auto ei lähde ennen ilmoitettua aikaa)
HH:MM	arvioitu lähtöaika pysäkillä
I	auto ei aja pysäkin kautta
T	ajetaan tarvittaessa, jos on menijöitä

Poikkeavat ajopäivät 11.8.2021 - 3.6.2022

6.12. itsenäisyyspäivä, ajetaan sunnuntaivuorot
24.12. jouluaatto, ajetaan sunnuntaivuorot, klo 13 jälkeen lähteviä vuoroja ei ajeta
25.12. joulupäivä, ei liikennöintiä
26.12. tapaninpäivä, ajetaan sunnuntaivuorot
1.1. uudenvuodenpäivä, ajetaan sunnuntaivuorot
6.1. loppipäivä, ajetaan sunnuntaivuorot
15.4. pitkäperjantai, ajetaan sunnuntaivuorot
18.4. toinen pääsiäispäivä, ajetaan sunnuntaivuorot
26.5. helatorstai, ajetaan sunnuntaivuorot

Koulpm-p ajettavaksi merkityt vuorot ajetaan ma-pe perusopetuksen koulupäivinä. Perusopetuksen loma-ajat 11.8.2021 - 3.6.2022, jolloin koulpm-p-vuoroja ei ajeta:
18.-24.10. syysloma
23.12.-9.1. joululoma
7.-13.3. talviloma
15.-18.4. pääsiäisloma

HUOM! MetsäFibren rakennustyöt voivat aiheuttaa muutoksia liikennöintiin Karihaarassa talvikaudella 2021-2022. Muutoksista tiedotamme erikseen.

LINJA 2 Keskustan lenkki ajetaan aina samaan suuntaan. Paluuvuoro MA-PE keskustasta Rytikariin ajaa Rytikarin lenkin tarvittaessa (T), jos on menijöitä.

LINJA 2 Keskusta - Syväkangas - Rytikari					
Sairaalakatu - Marina Takalon katu - Pohjoisrantaankatu - Asemakatu - linja-autoasema, Asemakadun pysäkki - Meripuistokatu - Valtakatu - Ouluntie - Eteläntie - Veitsiluodontie - Ruonantie - Hepolantie - Veitsiluodontie (- Rytikatu - Karikatu - Karjalankatu)					
Keskustasta Rytikariin					
MA-PE					
LPKS, Sairaalakatu	Linja-autoasema, Asemakatu	Ritikka, Ouluntie	Hepolan koulu, Hepolantie	Työväentalo, Rytikatu	
6:00	6:05	6:11	T ¹	T	
6:40	6:45	6:51	T ¹	T	
7:40	7:45	7:51	7:57	T	
8:40	8:45	8:51	8:57	T	
9:40	9:45	9:51	9:57	T	
10:40	10:45	10:51	10:57	T	
12:10	12:15	12:21	12:27	T	
13:10	13:15	13:21	13:27	T	
14:10	14:15	14:21	14:27	T	
15:10	15:15	15:21	15:27	T	
16:10	16:15	16:21	16:27	T	
17:10	17:15	17:21	17:27	T	
18:10	18:15	18:21	18:27	T	
19:10	19:15	19:21	19:27	T	

¹ vuoro ajaa suoraan Veitsiluodontietä, vain tarvittaessa Ruonantie - Hepolantien kautta

LINJA 2 Keskusta - Syväkangas - Rytikari					
Sairaalakatu - Marina Takalon katu - Pohjoisrantaankatu - Asemakatu - linja-autoasema, Asemakadun pysäkki - Meripuistokatu - Valtakatu - Ouluntie - Eteläntie - Veitsiluodontie - Ruonantie - Hepolantie - Veitsiluodontie (- Rytikatu - Karikatu - Karjalankatu)					
Keskustasta Rytikariin					
LA-SU					
LPKS, Sairaalakatu	Linja-autoasema, Asemakatu	Ritikka, Ouluntie	Hepolan koulu, Hepolantie	Työväentalo, Rytikatu	
10:10	10:15	10:20	10:27	T	
11:10	11:15	11:20	11:27	T	
13:10	13:15	13:20	13:27	T	
14:10	14:15	14:20	14:27	T	
15:10	15:15	15:20	15:27	T	
16:10	16:15	16:20	16:27	T	

Verkostosta voimaa Meri-Lapin teollisuusmatkailulle

TEKSTI: JENNI KEMI, HANNA KORPIA | KUVA: KATRI HENDRIKSSON

Meri-Lapin teollisuusmatkailua kehitetään verkoston voimin.

Mikä yhdistää siian lippoamista ja panimotuotantoa? Ja kenties puuteollisuutta ja maatilamatkailua? Nämä kaikki ovat esimerkkejä siitä, mitä teollisuusmatkailu voi Meri-Lapin alueella tarkoittaa.

Meri-Lapin uniikki kulttuuriperintö, vastuullinen teollisuus ja kiertotalouden ratkaisut sekä elintarviketeollisuus kytkeytyvät osaksi teollisuusmatkailun mahdollisuuksia. Alueen yritykset, yhdistykset ja kehittäjät etsivät paraikaa yhdessä ratkaisuja teollisuusmatkailun vahvistamiseksi. Yhteistyössä luotavien teollisuusmatkai-

lun tuotteiden tavoitteena on rikastuttaa Meri-Lapin ympärivuotista matkailua:

- Tarve Meri-Lapin ympärivuotiselle matkailun kehittämiselle on noussut keskusteluissamme alueen yrittäjien, matkailuorganisaatioiden ja kuntien kanssa. Yhteistyöhön päätimme lähteä kaksi vuotta sitten juuri ennen koronavirusepidemian

aiheuttamaa poikkeusaikaa. Teollisuusmatkailu on erittäin mielenkiintoinen avaus erityisesti Meri-Lapissa elinkeinon ja kulttuuriperinnön kohdatessa, toteaa projektipäällikkö Mirva Tapaninen Lapin ammattikorkeakoulusta.

Kuluneena syksynä alueen yrittäjien, yhdistysten ja kehittäjien välisen yhteistyön askelia on jatkettu Meri-Lapin teollisuusmatkailun identiteetin määrittämisellä - ominaisuuksien ja kulttuurin, jotka erottavat alueen kilpailijoistaan. Meri-Lapin teollisuusmatkailun vahvuudeksi nousevat muun muassa kulttuuriperinnön tarinat, konstailematon palvelu ja yhdessä tekeminen. Identiteetti on alati muuttuva, joten myös osa ominaisuuksista voi muotoutua uudelleen toimijoiden yhteistyön myötä.

Meri-Lapin teollisuusmatkailun kehittämisen tavoitteena on tuoda esille alueen identiteetin mukaisia, uusia mahdollisuuksia matkailun saralla:

- Odotan innolla, että pääsemme yhdessä vahvistamaan Meri-Lapin teollisuusmatkailua alueen toimijoiden kesken. Verkostossa on voimaa ja yhdessä tuotamme uusia matkailun palvelukonsepteja alueelle, kertoo verkoston toiminnasta vastaava Lapin AMKin lehtori Satu Valli. Paraikaa käynnissä olevaa kehittämistyötä tehdään kuukausittaisissa tapaamisissa. Ne tarjoavat yrittäjille ja kehittäjille konkreettisia vinkkejä teollisuusmatkailutuotteiden luomiseen.

Teollisuusmatkailun konseptoinnin kehittämistyön tavoitteena on edistää Meri-Lapin yritysten liiketoiminnan kehittämistä ja uusien, innovatiivisten matkailupalveluiden syntymistä. Ajalla 1.8.2019-31.7.2022 toteutettavaa, EAKR-rahoitteista (Lapin liitto, Vipuvoimaa EU:lta) hanketta hallinnoi Lapin ammattikorkeakoulu ja sen osatoteuttajana toimii Lapin yliopisto. Yhteistyössä on mukana Meri-Lapin yrittäjiä, kehittäjiä ja kolmannen sektorin toimijoita. Hankkeen projektipäällikkönä toimii Mirva Tapaninen, [mirva.tapaninen\(at\)lapinamk.fi](mailto:mirva.tapaninen(at)lapinamk.fi).

Oskar van Ieperen kehittää Kemin saaristoa matkailukohteeksi. Taustalla näkyvä Selkäsaari olisi lähisaarena oiva muutaman tunnin reissun kohde kaupungissa pysähtyvälle matkailijalle.

Saarista halutaan turistien pysäyttäjäksi

TEKSTI JA KUVA: MATTI NIKKILÄ

Kemin saaret ja ranta kertovat historiasta, luonnosta ja teollisuudesta. Ne kaikki voivat houkuttaa matkailijoita pysähtymään.

Perämeri, Kemijoki ja saaret ovat monelle sitä ominta kemiläisyyttä. Veden läheisyys on oleellinen osa kaupunkilaisten identiteettiä.

Tästä huolimatta meri ja saaret ovat jääneet hieman paitsioon alueen matkailun kehittämisessä. Asia halutaan nyt korjata Perämeren saaristomatkailun kehittämishankkeen avulla.

Hankkeen projektipäällikkö Oskar van Ieperen kertoo, että luvassa on muun muassa työpajoja, joissa halutaan synnyttää uusia tuotteita ja palveluita.

- Ideoita syntyykin helposti, mutta yrittäjille on tärkeää, että ideoiden toteutus kannattaa taloudellisesti, van Ieperen sanoo.

Van Ieperen tuntee hyvin Kemin saariston, sillä hän on mukana Laitakari-yhdistyksessä. Hän on myös tuttu näky Leilavesibussin kannella.

Saaria ja rantaviivaa

Yksi van Ieperin työn alkuvaiheista oli laskeminen.

- Otin esiin Kemin kartan ja etsin siitä saaria. Minun laskujeni mukaan Kemin alueelta löytyy 92 saarta.

Saarten lisäksi kehitettävään alueeseen kuuluu kaupungin rantaviiva. Van Ieperen löytää niistä kolme kokonaisuutta.

Ensimmäinen kokonaisuus on ulkosaa-risto, kuten Perämeren kansallispuiston alueella sijaitsevat Pensaskari ja Selkä-Sarvi. Toinen ovat lähisaaret, kuten Selkäsaari ja Laitakari. Kolmas kokonaisuus on kaupungin rantaviiva ja sisäsatama.

Lyhyistä pysähdyksistä päiväretkiin

Hankkeen tavoitteisiin kuuluu, että ohikulkijat pysähtyisivät ja viipyisivät Kemissä pidempään.

- Sisäsatama ja lähisaaristo ovat sellaisia, että vierailija voi käydä niissä muutaman tunnin pituisen retken tai pysähtyä vähäksi aikaa. Retki ulkosaa-ristoon taas vaatii kokonaisen päivän.

Osaa Kemin saarista voi pitää luontomat- kailukohteina, mutta esimerkiksi Laitakarin historia sahan alueena liittyy myös teollisuusmatkailuun.

- Myös uiton historia on Kemissä huomattava. Kemijokisuulla on sijainnut Euroopan suurin erottelutyömaa. Sitä ei aina muisteta Kemissä.

Perämeren saaristo- matkailun kehittämishanke

Kesto yksi vuosi. Tavoite, että uudet matkailijat löytävät Kemin lähisaariston ja käyttävät alueen palveluita viipyessään kaupungissa.

Rahoitus Kemin kaupungilta ja Lapin liiton jakamista Euroopan aluekehitysrahaston varoista.

LAPIN LIITTO

Kaupungille kuntalainen on tärkein

TEKSTI JA KUVA: MATTI NIKKILÄ

Kemin kaupunki otti toimintansa keskiöön kuntalaisen ja uudisti sen mukaan organisaatiotaan ja päätöksentekoaan.

Koko edellisen valtuustokauden ajan suunniteltu ja vastikään käytäntöön otettu Kemin kaupungin organisaatiouudistus saa kiitosta ainakin kaupungintalolla.

- Täytyy sanoa, että itse näin byrokraattina tykkään uudistuksesta, hallinto- ja kehitysjohdaja Jukka Vilén naurahtaa.

Vilén sanoo, että ainakaan hänen korviinsa ei ole kuulunut pahemmin kritiikkiä muualtakaan. Asiassa on todennäköisesti taustalla se, että kaupungin henkilökunta haluttiin ottaa mukaan muutoksen tekemiseen ja heidät haluttiin osallistaa työn aikana.

Arjen kumppani

Muutos on ollut toisaalta iso, mutta toi-

saalta asukkaita palveleva. Uudessa organisaatiossa kaupunkilaisen palvelut ovat lähtökohta. Niitä ohjataan neljän toimialan kautta.

Toimialat keskittyvät elinvoimaan, hyvinvointiin, perusturvaan ja ympäristöön. Niiden sisällä voi olla yksi tai usempi lautakunta tai jaosto.

Johtoajatus on, että kaupunki on arjen kumppani asukkailleen. Päätöksentekoa ei ohjaa enää kaupungin organisaatorakenne.

- Aikaisempi malli oli hyvin perinteinen. Voi sanoa, että se oli rakennettu niin, että tunnistettiin hallintoyksiköitä, ja niiden mukaan luotiin erilaisia lautakuntia. Uudessa mallissa tilanne on päinvastainen.

Kaupunkilaisia varten

Vilén esittelee kuvaa, joka kuvaa kaupunkilaisen asemaa. Siinä kuntalainen on keskeinen, ja häntä lähimpänä ovat sellaiset asiat, joihin asukas törmää omassa elämässään.

Kaupungin hallinto ja luottamushenkilöt löytyvät ulommilta kehiltä. Niiden asema on vähemmän keskeinen tavallisen kuntalaisen arjessa.

- Me olemme olemassa kaupunkilaisia varten, ja ryhdyimme rakentamaan sujuvan arjen organisaatiota sillä tavalla, että kemiläinen on tärkein.

Organisaatiouudistuksen vuoksi kaupunki on myös rekrytoinut uutta johtoa esimerkiksi elinvoima-alalle. Myös talouden hallinnan vastuuta siirrettiin yhtä porrasta ylemmäs.

- Se toisaalta tarkoittaa päälliköille enemmän töitä, mutta toisaalta se tarkoittaa lähiesimiehille enemmän aikaa keskittyä esimiehen tehtäviin.

Tarkoitus olla helpompi

Organisaatorakenne voi näyttää vieraalta vanhaan tottuneelle. Lautakuntien määrää ja niiden aloja on muutettu.

Käytännössä muutos voi kuitenkin helpottaa asioiden edistämistä. Aikaisemmin yhtä asiaa saatettiin käsitellä monen eri lautakunnan listoilla. Nyt asioita on kerätty niin, että yksi toimiala edistäisi niitä asioita, jotka kuuluvat yhteen.

- Esimerkiksi lapsia ja nuoria koskevat asiat on nyt keskitetty yhden päällikön alalle, Vilén sanoo.

Lautakunnilla on kuitenkin myös kaksi yhteistä teemaa: hyvinvointia ja terveyttä edistävien päätösten tekeminen kuuluu kaikille toimialoille.

Tulevat muutokset mielessä

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen varautumiseen kuuluu se, että organisaatiouudistuksessa kerättiin hyvinvointialueiden hoidettavaksi tarkoitettut asiat yhteen, perusturvan toimialalle.

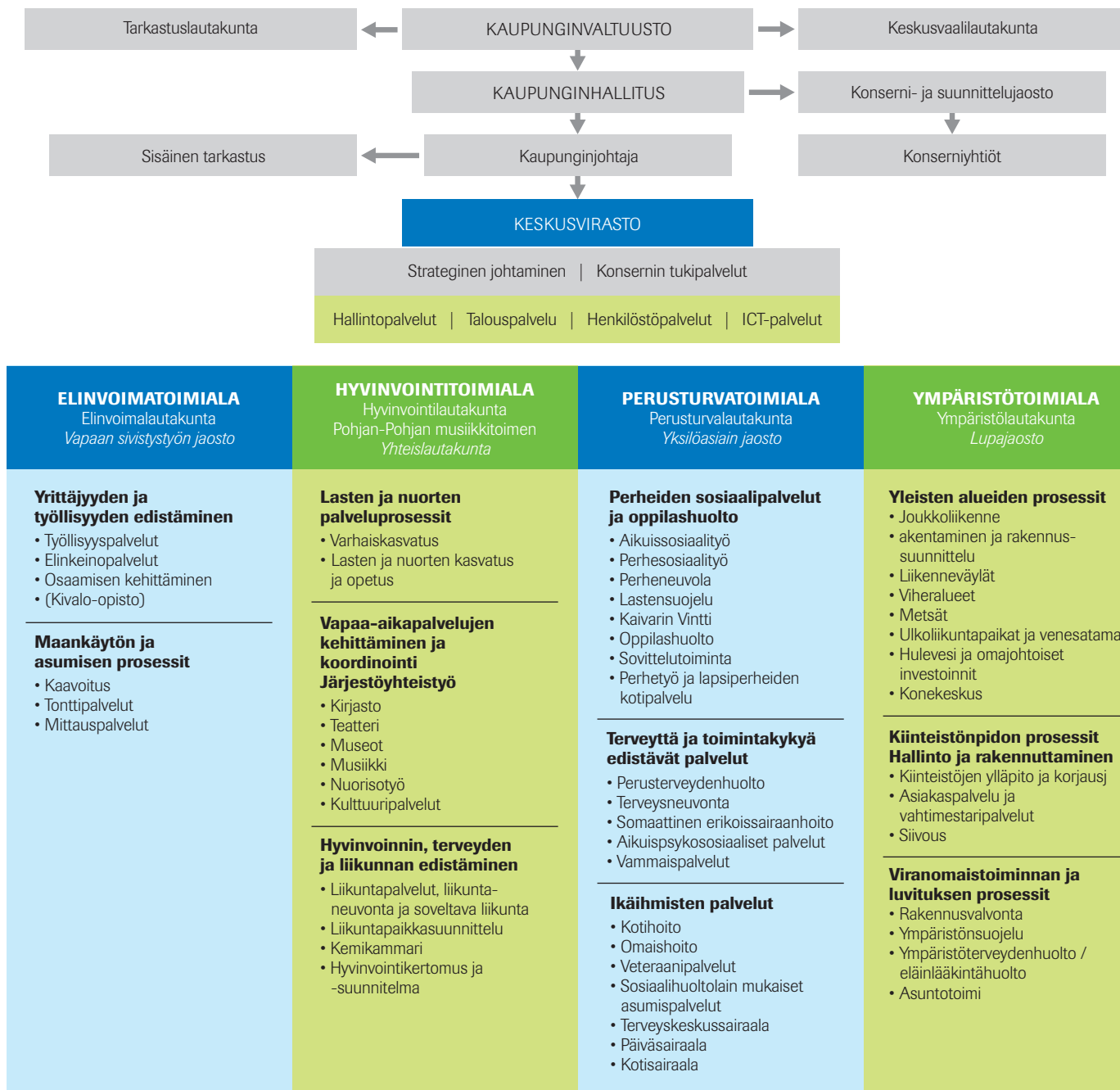
- Vuoden 2023 alusta, soteuudistuksen jälkeen, suurin asiakasryhmämme ovat lapset, Vilén toteaa.

Koulut ja varhaiskasvatus kuuluvat uu-

Kaupunki on olemassa kemiläisiä varten, sanoo hallinto- ja kehittämisjohtaja Jukka Vilén.

Kemin kaupungin organisaatio 1.8.2021 alkaen

nessa organisaatiossa samalle hyvinvointitoimialalle muun muassa nuorisotyön ja liikuntapalveluiden kanssa.

Elinvoimatoimiala keskittyy yrittämyseen, maankäyttöön ja asumiseen. Ympäristötoimiala puolestaan keskittyy yleisiin alueisiin, kiinteistöhoitoon ja esimerkiksi rakennusvalvontaan sekä ympäristöön.

Kymmeniä tapaamisia

Organisaation uudistusta tehtiin koko edellisen valtuustokauden ajan. Pelkästään

luottamushenkilöiden kanssa järjestettiin noin 50 erilaista kokoontumista. Sen lisäksi tulevat viranhaltijoiden ja muun henkilöstön tapaamiset.

- Kun suunta alkoi löytyä, uudistuksen tekeminen onnistui sujuvasti, Vilén kertoo.

Työmäärää uudistuksessa lisäsi myös se, että kaupunki otti käyttöönsä samaan aikaan uuden asianhallintaohjelman.

- Osa henkilökunnasta joutui tekemään sen kanssa todella paljon töitä. Nyt kuitenkin säästettiin siltä työltä, että samoja asioita ei tarvinnut tehdä

kahteen kertaan eri järjestelmiin.

Nyt uudella organisaatiolla on käynnissä murrosvaihe ja siihen kuuluu myös opettelua.

- Emme halua jumiutua. Jos uudesta mallista löytyy jotain korjattavaa, se korjataan. Se, että jokin ongelma pystytään tunnistamaan, on positiivinen asia.

Ainakin organisaatiomuutosta valmistelleet kokevat, että asioiden edistäminen on nyt helpompaa.

- Toivomme, että se näkyy myös kuntalaiselle, Vilén sanoo.

Janne Jylkkä kehittää hyvinvointityötä ja vastaa liikuntapalveluiden toiminnasta hyte-koordinaattorina.

TÖISSÄ KEMISSÄ

Jatkossa Janne edistää hyvinvointia ja liikuntaa

TEKSTI JA KUVA: MATTI NIKKILÄ

Uimahallin hallimestari Janne Jylkkä siirtyy edistämään kemiläisten terveyttä ja hyvinvointia sekä vastaa liikunnasta.

- Onhan tämä hyppy uuteen ja omanlaisensa haaste, sanoo Janne Jylkkä vanhassa toimistossaan.

Toimiston mappeja täytyy sulkea, sillä seuraavalla viikolla hänen työpöytänsä löytyy kaupungintalon seitsemännestä kerroksesta. Parinkymmenen vuoden ajan työpaikka on ollut uimahallilla.

Jylkkä valittiin Kemian hyte-koordinaattoriksi syyskuussa. Hyte-lyhenteen takaa löytyy tuttuja asioita: hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Tämän lisäksi Jylkän tehtäviin kuuluu liikuntavastaavan työ.

Työssä on tarkoitus koordinoita ja kehittää hyvinvointityötä. Siihen kuuluu

yhteistyötä monien eri tahojen kanssa. Niihin kuuluvat esimerkiksi urheiluseurat ja kaupungin eri osastot.

- Tavalliselle kuntalaiselle hyvinvoinnin edistäminen voi tarkoittaa terveyspalveluita tai ennaltaehkäisevää liikuntaa. Se on niitakin, mutta kokonaisuuteen kuuluu myös yhteistyötä esimerkiksi liikuntapaikkaverkoston ja -reittien ylläpitäjien kanssa.

Uusi työ on luotava

Jylkän uusi työ on uusi myös kaupungin organisaatiossa. Hän pääsee tavallaan luomaan itse uuden työnsä sisältöä.

Monessa mielessä hyte-työ yleensä ja siihen kuuluvat verkostot ovat tuttuja hänen aikaisemman työnsä kautta. Jylkkä on ollut vuodesta 2002 uimahallin hallimestari, ja sitä ennenkin hän on työskennellyt uimahallilla.

- Altaan reunalla ja saunassa ihmiset kyllä tunnistavat helposti ja kyselevät hallin asioista, hän naurahtaa.

Hyte-koordinaattorina Jylkän kasvot todennäköisesti käyvät entistäkin tutummiksi, sillä työhön kuuluvat verkostot kasvavat entisestään.

Työmatkapyöräilijä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattori ja liikuntavastaava on itse arkiliikunnan puolestapuhuja.

Hän voi olla tuttu näky kevyen liikenteen väylällä, sillä hän kulkee työmatkansa pääsääntöisesti pyörällä.

- Ja jos mahdollista, valitsen aina mieluummin portaat kuin hissin.

Nuorempana hän harrasti uintia. Vesipallossa hän oli mukana alle 20-vuotiaiden SM-pronssijoukkueessa.

- Käyn mielelläni hiihtämässä ja viihdyn luonnon lähellä.

Myös purjehdusharrastus tarjoaa mahdollisuuksia rentoutumiseen ja luonnon lähellä olemiseen.

KOLUMNI

Hyvinvointialueet tulevat

Eduskunta hyväksyi kesäkuussa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait ja vuosia valmisteltu sote-uudistuksen toteutuminen varmistui. Sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Ensimmäiset aluevaalit käydään 23.1.2022 ja aluevaltuustot aloittavat toimintansa maaliskuussa 2022. Aluevaltuusto tekee merkittäviä päätöksiä hyvinvointialueen palveluiden järjestämisestä ja palveluverkosta. Maaliskuuhun asti hyvinvointi-alueen toiminnan ja hallinnon valmistelua johtaa väliaikainen valmistelutoimielin (VATE). VATE:ssa on edustus Lapin kaikista seutukunnista, molemmis-

ta sairaanhoitopiireistä, Kolpeneen palvelukeskuksesta sekä pelastuslaitoksesta ja saamelaiskäräjiltä. VATE:n tehtävänä on hallinnon ja toiminnan valmistelun lisäksi selvittää mm. siirtyvä henkilöstö ja erilaiset sopimukset.

Hyvinvointialueen valmistelua tehdään viidessä valmisteluryhmässä ja valmisteluun on asetettu poliittinen ohjausryhmä. Tehtävämäärä on mittava ja kokonaisuudessaankin valmistelu-aika on lyhyt, joten valmistelussa keskitytään olennaiseen. Kaupunkilaisen kannalta tärkeintä on, että palvelut ovat häiriöttömästi saatavilla muutoksesta huolimatta.

Kaupungin ja hyvinvointialueen välillä tarvitaan tiivistä yhteistyötä ns. yhdyspinnoilla olevissa palveluissa. Näitä ovat

esim. asuminen, joukkoliikenne ja työllisyyden hoito sekä hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen.

Lapin hyvinvointialue tulee olemaan iso työnantaja. Alueelle siirtyy n. 7400 sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen työntekijää. Kemissä muutos koskee noin puolta kaupungin henkilöstöstä eli 600 työntekijää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta tarvitaan yhdenvertaisten palveluiden saatavuuden varmistamiseksi ja kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Laajalla Lapin alueella tavoitetta ja tekemistä on riittävästi tuleville vuosille.

Liisa Niiranen
Perusturvajohtaja

Arvonta

Kemi Cardilta löytyvällä kupongilla voit osallistua arvontaan 12.12.2021 asti.

Palkintona elämäspaketti kahdelle Kemissä:

- Yöpyminen: Putiikkihotelli Kemi 1932
- Ruokalahjakortti: Sataman Krouvi
- Liput: Kemin kaupunginteatteri

Kemi Card sisältää monipuolista tietoa Kemistä: tapahtumia, palveluita, historiaa, patsaita, tarjouksia, tiedotteita, Vihreä Kemi -asiaa jne.

Jos Kemi Card ei ole vielä puhelimesi, nyt se kannattaa ladata!

1. Lataa Play Kaupasta/App Storesta Cardu-sovellus.
2. Lisää Kemi Card lompakkoon.
3. Valmis käyttöön!

Kuulumisten vaihtoa etäyhteydellä.

Kotihoidon uusi digihyppy

TEKSTI JA KUVAT: TAINA ALAJARVI

Kemin kotihoidossa isompi digiloikka otettiin, kun siirryttiin mobiililaitteisiin 2015 ja kotihoidon työntekijät alkoivat kirjaamaan käynnit asiakkaan kotona. Nyt kotihoidosta on mahdollisuus saada etähoivaa ja kohta myös lääkerobotit rantautuvat koteihin.

Kemin kotihoito otti kesäkuun lopulla käyttöön VideoVisit-etähoivan. Etäyhteydellä kotihoidon asiakkaan luona käydään muistuttamassa lääkkeiden otosta tai vaikkapa ruokailusta. Puhelu kestää yleensä muutamasta minuutista noin 15 minuuttiin kertoo kotihoidon työntekijä Sari Anttila. Riippuu aivan asiakkaasta ja siitä mitä on

sovittu etäyhteyden sisällöksi. Asiakkaille soitetaan sovittuna aikoina aamuisin, puolelta päivin tai iltaisin eli silloin, kun ollaan muutoinkin toimistolla Sari kertoo. Asiakasmäärän kasvaessa toimintakäytäntöjä mietitään uudelleen.

Asiakkaalle siis soitetaan sovittuna päivänä ja kellonaikana ja mikäli vastausta ei

kuulu useankaan soiton jälkeen, kotihoidon työntekijä voi omalta laitteeltaan avata myös asiakkaan yhteyden, mikäli niin on etukäteen sovittu. Ja mikäli ei vielä saada yhteyttä asiakkaaseen, asiakkaan kotiin pyydetään työntekijä tarkastamaan tilanne. Onneksi tällaisia tilanteita ei ole ollut kuin muutama ja silloinkin on ollut

ihan pätevä syy siihen, että videopuheluun ei ole vastattu kertoo Sari.

Miten etähoivaan pääsee mukaan

Etähoivaan pääsevät mukaan säännöllistä kotihoitoa saavat asiakkaat. Helpoin tapa on ilmoittaa halukkuudesta etäkäynteihin kotihoidon työntekijälle kotikäynnin aikana. Uusien kotihoidon asiakkaiden etähoivasta sovitaan Arviointitiimin kanssa, palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Laitehankinnasta ei asiakkaan tarvitse huolehtia sillä kotihoitokeskuksessa odottaa asiakkaan kotiin annettavia, yhteydenpitoon tarvittavia laitteita. Tällä hetkellä etähoiva-palvelun piirissä on kuusi asiakasta. Vaihtuvuutta on ollut jonkin verran, muutama on luopunut etähoivasta ja muutama uusi on tullut mukaan. Kaikille etähoiva ei sovi, se vaatii omatoimisuutta sekä taitoa ja uskallusta toimia tietokoneen kanssa.

Myös asiakkaan omaisella on mahdollista liittyä VideoVisit-palveluun mukaan ja ottaa näin käyttöön uusi yhteydenpito-omatoimisuus oman omaisensa kanssa. Etähoivassa mukana olevilta asiakkailta on saatu positiivista palautetta. Lyhytkin etäyhteys on koettu kiireettömäksi hetkeksi, jolloin on voinut jutella rauhassa työntekijän kanssa.

Tiistaisin ja lauantaisin kotihoito ottaa etäyhteyttä Taisto Mäkiseen. Taisto vastaa heti Sari Anttilan soittoon ja kertoo viritäneensä etäyhteyden jo hyvissä ajoin. Tervehdysten jälkeen Sari kysyy vointia ja sitten käydään läpi verensokerin mittaukset ja muutkin kuulumiset.

Entäs se lääkerobotti

Lääkerobotti on oikeastaan lääkeannostelijajä, joita alkaa näkymään kotihoidon asiakkaiden kotona ehkäpä jo lokakuun

lopulla. Kyseessä on laite, joka antaa lääkettä pussiin asiakkaalle koneeseen syötettynä kellonaikana. Laite sanoo selvällä suomenkielellä "On aika ottaa lääke. Paina nappia" minkä jälkeen laitteesta tulee pienen pussiin pakatut lääkkeet. Kotihoidon työntekijät ovat asiakkaisiin yhteydessä,

kun mietitään lääkeannostelijoiden uusia kotiosoitteita.

Etähoivasta ja lääkeannostelijasta saa kysyä niin kotihoidon työntekijöiltä kuin myös Ikäihmisten palvelutarpeen arviointi ja palveluneuvonnan puhelinnumerosta (016) 259 552.

Kotihoidon palveluesihenkilö Jenni Autio esittelee lääkeannostelijaa.

Jungon kuntoportaat ovat käyneet tutuksi Liikettä Kemiin! -hankkeen henkilökunnalle ja asiakkaille. Kaikkien ei kuitenkaan tarvitse käydä portaita juoksemassa.

Hyvinvointi paranee askel kerrallaan

TEKSTI JA KUVAT: MATTI NIKKILÄ

Liikettä Kemiin! -hankkeen työssä kunnon portaita kiivetään yhdessä kannustamalla.

Arto Ylitalo, Riina Koivisto ja Riitta Saari kapuavat ylös Kemin Jungon kuntoportaita. Ylitalolle kulkeminen olisi ollut hyvin vaivalloista vielä alkuvuodesta. Nyt hän jo tekee askelkyykyjä Koiviston kanssa alatasanteella.

- Sain polveeni vaivan, jonka takia en voinut tehdä tavallista työtäni, Ylitalo sanoo.

Helmikuussa hän päätti mennä Koiviston ja Saaren pakeille Liikettä Kemiin! -hankkeen liikuntaneuvontaan, ja sen jälkeen kehitys on ollut selvää. Ylitalo on pystynyt jo palaamaan työhönsä kiinteistöhuoltoon.

Liikettä Kemiin! -hankkeessa kunnon parantaminen ja liikkuminen lähtevät asiakkaasta itsestään. Jos asiakas on sitä tyyppiä, joka ei perusta ryhmäliikunnasta, ei kukaan pakota lähtemään ryhmäliikuntatunnille. Luonnossa liikkuminen voi olla monelle parempi vaihtoehto.

- Itse asiassa luontoliikunta onkin niminomaan stressiä purkavaa liikuntaa, Saari muistuttaa.

Ei yhdessä yössä

Terveellisten elämäntapojen omaksuminen voi olla iso elämänmuutos. Sellaisen tekeminen ei käy yhdessä yössä, vaan se pitää rakentaa pikkuhiljaa.

- Voi mennä pitkään, että muutoksesta tulee aidosti elämäntapa. Sanommekin asiakkaille kun he tulevat meille, että repahduksia varmasti tulee, mutta niistä ei pidä välittää, Saari toteaa.

Koivisto kertoo, että hänen tehtävänsä on olla tukemassa ja kannustamassa. Asioita rukataan toiseen malliin yksi asia kerrallaan.

Helposti mukaan

Mukaan Liikettä Kemiin! -hankkeen neuvontaan pääsee kohderyhmään kuuluva, terveytensä kannalta liian vähän liikkuva työikäinen kemiläinen. Aluksi asiakkaita tuli mukaan paljon työterveyshuollon tai lääkärin muuten kannustamana, mutta nyt ihmisiä saapuu jo toisten asiakkaidenkin suosittelemana.

- Eräissäkin tapauksessa ensin neuvontaan tuli äiti ja sitten hänen puolisonsa. Sitten tuli tytär ja lopulta myös hänenkin puolisonsa, Koivisto muistelee.

Ylitalo sanoo löytäneensä hankkeen käytävän päästä: hän oli vähän aikaa töissä kaupungintalon asiakaspalvelussa, ja päätti käydä kysymässä lähellä sijaitsevista toimistosta, pääsisikö hän mukaan neuvontaan.

Liikuntaneuvontaa on Kemissä ollut aikaisemminkin, mutta Liikettä Kemiin! -hankkeessa on omaksuttu erityisen painokkaasti se, että hyvää vointia rakennetaan vaiheittain.

Ensin asiakkaan kanssa käydään aloituskeskustelu, jonka jälkeen tehdään vapaaehtoiset alkutestit. Ne eivät tarkoita Cooperin juoksemista.

- Ei missään tapauksessa! Voimme esimerkiksi tehdä Polarin laitteilla kuntotestin, joka tehdään levossa, Saari sanoo.

- Mittaukset ovat ihan hyvä kannustin. Aina kun sellaisessa käy, ei halua ainakaan huonompaa tulosta kuin edellisellä kerralla. Paremmat tulokset tsemppaavat, Ylitalo kertoo.

Onnistumiset kannustavat

Mittausten jälkeen siirrytään liikuntaneuvontaan ja hyvinvointineuvontaan. Liikuntaneuvonta voi olla pienimuotoisien ryhmien kanssa tekemistä, mutta sen ei tarvitse olla sitä. Myös arkiliikunta sekä ulko- ja luontoliikunta ovat tärkeitä.

Hyvinvointineuvonnassa puolestaan tarkastellaan ravitsemusta, unta ja lepoa.

Alussa tapaamisia asiakkaan kanssa järjestetään kohtuullisen usein, mutta tapaamiset harvenevat loppua kohden.

- Yleensä noin vuoden jälkeen ihmiset ovat valmiita jatkamaan omillaan, Saari sanoo.

Tuloksia hankkeessa on saatu ainakin asiakasmäärillä mitattuna. Paraikaa yksilöasiakkaita on noin 70 yhtä aikaa. Kaikkiaan asiakkaita on ollut noin 630.

Yksi onnistumisen mittari on selvästi myös asiakkailta tullut palaute. Saari katsoo seinällään olevaa postikorttia, jonka asiakas on lähettänyt.

- Tämä ihminen kertoi pudottaneensa painoaan kymmenen kiloa. Ja hän itse asiassa liikkui todella paljon jo ennen kuin tuli neuvontaan. Mutta kun ohjaisimme tekemään pieniä muutoksia itse liikkumisen tapaan, tuloksiakin syntyi, Saari toteaa.

Liikettä Kemiin! -hanke

- Toiminnassa 1.1.2020 - 31.12.2021
- Tähän mennessä noin 630 yksilöasiakasta.
- Asiakkaille tuloksena on ollut parantunutta terveyttä ja kadotettuja kiloja.
- Toiveena hankkeen muotoisen liikuntaneuvonnan jatkuminen Kemissä myös hankkeen loputtua.
- Projektipäällikkö Riitta Saari puh. 040 162 5761 riitta.saari@kemi.fi
- Liikuntaneuvoja Riina Koivisto puh. 040 660 7745 riina.koivisto@kemi.fi

Vaikka liikuntaneuvonnassa käydään usein Jungon portailla, aivan käyntien kärkeen he eivät yllä. Vieraskirjaa lukiessaan Riitta Saari, Riina Koivisto ja Arto Ylitalo huomaavat, että joku on kirjoittanut nimensä kirjaan jo yli 500 kertaa.

BRIEFLY IN ENGLISH

Facts about the new Pajarinranta nursery

The address of the new Pajarinranta nursery is Valtaojankatu 1. The street was named after Erkki Valtaoja. The nursery is the largest log nursery in Finland with its 2000 m². The building was designed by Architect's office Avario and built by Lapti Oy. One percent of construction costs are spent on art. The artist will be selected in collaboration with the Kemi Art Museum.

The furnishings and curtains have been designed by Lekolar-Printel Oy. There are spaces for gathering, doing and calming down. The furnishings support early childhood education pedagogy. Special attention has been paid to the versatility and safety of the yard. In the nursery, the children are outside every day. There are 64 solar panels on the roof and its electricity production can be monitored from the dining room. Food is prepared in the nursery's own kitchen.

Pajarinranta nursery is named after its location. The place is named after Nils Johan Olafsson-Pajari's family. The most famous descendant of the family is the American actor Matt Damon, the great-grandson of Nils Johan. We have invited him to the opening of the nursery on November 1st, but apparently, he is too busy.

The more public transport is used the smoother it can be developed

Did you know that anyone can use the service line "Onnikka"?

Service line Onnikka is available for everyone but the buses are specially designed for disabled and elderly people. Buses are spacious enough for wheelchairs, rollators and prams. Driver assists in getting in and out of the bus, when needed.

You can find the service line timetables from internet (check webaddresses from this magazines page 12). The fare is same as public transport fare and you can pay the trips with serial or monthly ticket. Travelling with Onnikka is free for persons having "Likuma" taxi card.

People owning a special service line card or "Likuma" taxi-card may order Onnikka when door to door transport or transport in the evening (during 5-7 p.m.) is needed. Order must be placed the day before.

